

I sina egna verk döljer **Aida Chehrehgosha** ingenting. Och inom henne finns mycket svärta. Men inte bara – när hon gör reklamjobb dyker lekfullheten upp. Och glädjen som också bor i henne. Möt en kontrasternas konstnär.

TEXT: CARLUNDÉN FOTO: AIDA CHEHREHGOSHA

Timmarna före en vernissage brukar pulsen vara hög. Det är mycket som ska göras, mycket som kan gå fel. Konstnären ska vara nöjd, galleristen likaså. Allt ska vara perfekt.

Men någon känsla av stress går inte att finna hos Aida Chehrehgosha. Om några timmar öppnar hennes första utställning i Tyskland, på galleriet Swedish Photography i Berlin. Och Aida sitter lugnt nedsjunken i en soffa längst in i hotelllobbyn och smuttar på en kaffe.

– Jag ser inget värde i att stå där med andan i halsen. Jag vill kunna njuta av att vara där, säger hon och lutar sig tillbaka, som för att understryka det hon just sagt.

Det har varit ett hektiskt år och Aida kan unna sig lite lugn och ro. Under våren ställde hon ut på Skövde konsthall och Finlands Fotografiska Museum. Däremellan var det några grupputställningar i Skandinavien. Sedan rivstartade hon hösten med en utställning på galleriet Angelika Knäpper i Stockholm och nu, bara några veckor senare, är det alltså dags för Berlin.

– Just i år har det varit hysteriskt, mycket på kort tid. Nu kan jag ta det lite lugnt och fokusera på annat.

Men missförstå henne inte, det är knappast så att hon planerar att lägga kameran på hyllan. Redan om några dagar är en stor kommersiell plåtning i Stockholm inbokad.

– Då går jag in i en annan fas. Jag pendlar mellan att jobba konstnärligt för att sen byta om och gå in i det kommersiella. Det är ganska skönt att få lite distans.

Motiven i Aidas egna bilder är inte lättsmälta och det är heller inte meningen. Det är privata inblickar i hennes liv och tankevärld. Det är, minst sagt, fotografier som berör.

– Arbetet med mina bilder är ett sätt att pysa ut lite av alla mina funderingar och tankar som stängs inne. Det är som en bearbetning av allt.

Aida Chehrehgosha, född 1980, är utbildad vid Kulturama, Konstfack och Kungliga Konsthögskolan i Stockholm. I sitt konstnärliga arbete använder hon film och mellanformatskameran Pentax 67. "Det är viktigt för mig att göra det arbetet på film för det drar ned mitt tempo." Kommersiella jobb plåtar hon digitalt.

Lekfu

Better shoes
for a better life.
Reklam för Swedish
Hasbeens, 2012

ull nostalgia & tung tragedi

Ur serien "Till mamma, pappa och mina två bröder".
Pappa vid tegelvägg, 2008

Serien "Till mamma, pappa och mina två bröder" väckte starka reaktioner när den första gången visades i sin helhet förra året. Bilderna visar hennes föräldrar mördade i olika situationer – liggande i vassen vid en sjö, på en innergård...

Att göra upp med sina föräldrar är visserligen ett urgammalt tema i konsten. Men i Aida Chehrehgoshas verk är det verkligen hennes föräldrar på bilderna. En uppväxt präglad av både fysisk och psykisk misshandel ligger till grund för serien. Den naturliga frågan är naturligtvis hur hon fick dem att ställa upp.

– Grejen var den att de inte visste så mycket för jag visste inte varför jag gjorde det. Jag hade inte formulerat mig som jag kan göra idag. Ibland kan det ta tid att hitta rätt ord för känslor, särskilt när de är så djupa.

Hon menar att man med kamerans hjälp kan få folk att ställa upp på ganska mycket som de kanske inte skulle ha gjort annars.

– Bara för att den här lilla detaljen finns mellan min kropp och deras är det som att man plötsligt flyttar gränserna.

Det var alltså inget klassiskt projekt som följde en utstakad väg, utan något som växte fram under flera år. Aida beskriver resultatet som visuellt spretigt men menar att det inte gör något. Den röda tråden är känslan i bilderna som kan ses som en dagbok där hon visar hur hon kände under en tidsperiod.

Just plåtningarna var också själva syftet med projektet. Det hon tillsammans med sina föräldrar skapade just då.

– För mig är bilderna inte värda så mycket egentligen. Det är handlingen som är så extremt värdefull. Bilderna är ju egentligen bara porträtt.

Aida Chehrehgosha visar i sina bilder upp hela sin personlighet. I det konstnärliga arbetet dras hon till det mörka hos människan, som sin senaste serie "Det här är erat fel" där hon iscensatt och fotograferat sina egna tvångstankar.

När hon jobbar kommersiellt är det ofta raka motsatsen, fyllt av glädje, lek och inte sällan flörtar med idealiserade bilder av det förgångna.

– Det är mina två personligheter, jag är asmörk och sen är jag asglad, säger hon med ett skratt.

Den gemensamma nämnaren är bilder som är finpolerade ner till minsta detalj och närmast filmiska i sitt uttryck. Varje bild är en hel scen, fylld av historier och känslor.

Vägen fram till denna stil har varit lång och arbetsam. Åratal av både konstnärlig utveckling och mängder av gratisjobb för att knyta kontakter och lära sig nya tekniker.

– Jag gick igenom en flera år lång fas där jag ständigt utvecklades. Jag har en väldigt klassisk dokumentär bakgrund, men jag blev ofta besviken över resultatet när jag hamnade i spontana situationer.

En vilja att kunna kontrollera bilden började långsamt gro inom henne. Ilskan över att komma till en plats där ljuset var fel eller färgen på möblerna störde gjorde att hon mer och mer började regissera sina bilder.

Ur serien "Till mamma, pappa
och mina två bröder".
Mamma i skog, 2008

Pappa, 2002

Mamma, 2002

”Arbetet med
mina bilder
är ett sätt att
pysa ut lite
av alla mina
funderingar
och tankar.

A brave new world.
Reklam för Swedish
Hasbeens, 2011.

”Det är knäppt att man som konstnär ofta förväntas vara ett enmansband som kan allt. Om man vill ha den kvalitet jag eftersträvar går det inte att göra allt själv.

Ur serien "Det här är erat fel".
Jag ville aldrig nåt illa, 2011

– Det kunde fortfarande vara ett dokumentärt innehåll, men jag arrangerade ganska grovt. Sen utvecklades det till där jag är idag, när jag arbetar nästan som en filmregissör.

Även andra unga svenska fotografer som Johan Willner och Helena Blomqvist arbetar på ett liknande sätt när de iscensätter världar framför kameran för att berätta en historia. Någon ny trend inom svensk fotografi ser Aida dock inte. Snarare menar hon att det kanske är så att varken hennes eller deras arbete passar in under kategorin "svensk fotografi". En bättre benämning vore "svensk konst". För även om hon är fotograf i grunden ser Aida sig som konstnär och kameran som sitt verktyg.

– Det jag gillade när jag läste på Konstfack var att även folk utan fotobakgrund valde att plåta. De visste inte hur man exponerar eller laddar film, men jäklar vad bra det blev! För mig som i grunden är fotograf satt vissa saker i ryggmärgen. Men de hade ingen respekt för kameran.

Jakten på den perfekta bilden har lett till att en dag på jobbet för Aidas del kan innebära upp till 200 personer – statister, projektledare, makeup-artister, kostymörer, scenografer och assistenter. Alla är där och bidrar till att skapa en scen som kommer så nära hen-

nes bildidé som möjligt. Något hon idag också känner att hon lyckas med.

– Det är klart att resultatet blir perfekt för jag är ju inte själv. Det var jag förr men det är viktigt att våga be andra om hjälp. Man är inte stark när man är ensam!

På samma sätt resonerar hon när det kommer till efterbearbetning av bilderna som lämnas bort till andra som kan det bättre än hon.

– Det är knäppt att man som konstnär ofta förväntas vara ett enmansband som kan allt. Om man vill ha den kvalitet jag eftersträvar går det inte att göra allt själv. Jag är ju en nolla utan de här människorna. Jag hade inte fått det så här om jag inte hade de här proffsen vid min sida.

För hennes egen del består huvuddelen av arbetet inför en plåtning av förberedelser och research. Om och om igen frågar hon sig *Vad vill jag säga?* och *Hur gör jag det bäst?* Platsen besöks flera gånger. Det ska tas skissbilder och olika lösningar vägs mot varandra. Inget lämnas åt slumpen och när det sedan är dags, när alla är på plats och kameran är laddad, utspelas det som enligt Aida är själva kärnan i hennes konst: en performance.

– Det som händer när vi skapar de här miljöerna och stämningarna – det är det som egentligen är det viktiga för

Ur serien "Det här är erat fel".
Det går inte att stoppa, 2011

mig. Sen blir det en bild, en dokumentation av situationen, men den är nästan sekundär.

Men även det "sekundära" är något hon lägger stor vikt vid. Redan innan bilden tas har hon bestämt hur stor den ska vara och hur den ska monteras. Allt för att på rätt sätt förmedla det hon vill ha fram.

– Om man tittar på det senaste projektet som jag gjort med tvångstankar så har jag en massa småsaker i bilderna. Så de måste förstöras upp för att det ska komma fram, säger hon och understryker att hon inte ser något värde i en stor print i sig.

Storleken måste helt enkelt fylla ett syfte, precis som valet av montering och ram. Inför utställningar frågar gallerister ibland om hon kan tänka sig en annan ram om en köpare önskar det. Svaret blir alltid nej.

– Då förändras ju innehållet, hur man läser och upplever bilden när man ser den. Jag tycker det är viktigt som konstnär att alltid ha frågan *Vad vill du med det här?* i huvudet.

Det handlar om att ha total kontroll över bilden. Från idé och genomförande tills den hänger på väggen. Med tanke på bildernas personliga karaktär är det förståeligt. För även om vi idag lever i ett narcissistiskt tidevarv och genom uppdatering på Facebook bjuder in världen att ta del av vårt

privatliv är det en förskönad version som visas. Vi väljer att dela med oss av livets ljusa delar och censurerar det mörka. Men Aida Chehrehgosha vill inte dölja något. Det kan hon heller inte, känslorna måste ut.

– Det är så himla privata och personliga saker som jag egentligen inte vill dela med mig av. Jag väljer att göra det ändå för jag finner inget annat sätt. Jag försöker visa de här extremt fula sidorna som människor oftast döljer. Men alla har sina fel.

Det börjar dra ihop sig till vernissage, men Aida är fortfarande lugn. Kanske har hon under de senaste årens alla utställningar byggt upp en premiärvana. Eller så beror det på att hon ännu, trots alla framgångar, knappt förstår att det faktiskt kommer folk och tar del av hennes privata berättelser i storformat. Hon säger att hon värdesätter var och en som kommer otroligt mycket, oavsett vad de tycker. Men också att det är smått surrealistiskt.

– *Vad gör de här?* tänker jag på utställningar när det kommer folk. *De kanske ska göra någonting annat*, haha!

Men även den här gången kommer det folk till galleriet. För att titta på hennes bilder, inget annat. ■